

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TERVEYDENSUOJELUOHJEET HAUTAAMISEEN COVID-19-EPIDEMIASSA

Tämä sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ohje täydentää aiemmin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) antamaa [ohjetta](#) ”Vainajien käsittelyohjeet varmistetussa tai epäillyssä COVID-19-infektiossa” terveydensuojelulain (763/1994) toimeenpanon osalta. Näitä ohjeita tulee soveltaa vainajan käsittelyssä, säilytyksessä, kuljetuksessa ja hautamisessa.

Tämän hetkisen tiedon mukaan vainajan käsittely, ruumiinavausta lukuun ottamatta, on matalariskistä toimintaa. On kuitenkin huomioitava, että mahdolliset vainajaeritteet, myös uloste, voivat olla tartunnanlähteitä. Fyysiseltä kontaktilta on näin ollen suojauduttava.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi terveydensuojelulain 51 §:n mukaisesti.

VAINAJAN KÄSITTELY

Terveydensuojeluasetuksen 41 §:n mukaan, *jos vainaja on sairastanut tarttuvaa tautia ja tartunnan vaara on edelleen olemassa, on vainajan kuolinsyyn selvittäjän ilmoitettava tästä ruumista käsittelevälle.*

Vahvistetuissa COVID19-tapauksissa vainajan tartuntavaara merkitään vainajan tunnistelappuun tai kääreeseen.

Kun vainajalla on varmistettu COVID-19-infektio tai sitä epäillään, on vainajaa käsittelevien henkilöiden oltava perehtyneitä tällaisen vainajan käsittelyyn. Terveydenhuollon henkilökunnan on huolehdittava siitä, että vainajaan koskevat henkilöt saavat opastusta varotoimien noudattamisesta ja suojarusteiden käyttämisestä. Jos suojarusteita tai valvovaa henkilökuntaa ei ole riittävästi, on terveydenhuollon henkilökuntaan kuulumattomien vältettävä fyysistä kontaktia vainajaan.

Arkutettua vainajaa voi näyttää omaisille. Tällöin on kuitenkin pidettävä huoli normaalista hygieniasta ja pestävä kädet. Vainajan koskettelua tulee välttää. Mikäli omaiset koskevat vainajaa, tulee heillä olla alla olevassa ohjeistuksessa kuvattu suojarustus ja henkilökunnan antama ohjeistus näiden varusteiden käyttöön.

THL on ohjeistanut vainajan näytössä huomioitavia asioita sekä suojautumisen <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19/vainajien-kasittelyohjeet-varmistetussa-tai-epailyssa-covid-19-infektiossa>

Mikäli varusteita tai ohjeistusta ei ole saatavilla, ei vainajaa voi koskea. On huomioitava, että vainajanesteet ja eritteet, kuten myös uloste, voivat olla infektioriski.

VAINAJAN SÄILYTYS

Terveydensuojeluasetuksen 41 §:n mukaan *muualla kuin sairaalan tiloissa ruumis on säilytettävä asianmukaisessa tiiviissä arkussa tai vastaavassa ennen hautaamista.*

Kun noudatetaan vainajan käsittelystä annettuja ohjeita, vainaja ei tämän hetkisen tiedon perusteella ole infektioriski. Arkkuja tai ruumispusseja ei merkitä erikseen tartuntavaaratarralla tai muulla merkinnöillä.

Vainajien säilytyksessä on aina kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että vainajanesteitä tai -eritteitä ei pääse valumaan vainajan säilyttämiseen käytetyn arkun tai pussin ulkopuolelle. Vainajien kanssa kontaktissa olleiden säilytysmateriaalien ja -tilojen puhdistamisessa käytetään sairaalakäyttöön tarkoitettuja puhdistusaineita. Vainajat tulee säilyttää viileässä lämpötilassa (+2 — +8 °C). Vainajat eivät saa jäätyä, sillä sulaminen aiheuttaa nesteiden valumista.

Vainajien säilytyksessä tulee varautua mahdollisuuteen, että tavanomaiset ratkaisut eivät ole käytössä. Tällöin on otettava huomioon asianmukaiset säilytystavat:

- Jos käytetään arkun sijasta ruumispusseja: COVID-19 vainajien säilytyksessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että vainajanesteitä tai -eritteitä ei pääse valumaan säilyttämiseen käytetyn pussin ulkopuolelle. Tästä johtuen on varmistuttava siitä, että ruumis pussit eivät pääse rikkoutumaan tai puhkeamaan.
- Vainajia voidaan joutua säilyttämään tilapäisesti muissa kuin niille normaalisti tarkoitetuissa säilytystiloissa. Näitä muita säilytystiloja voivat olla esimerkiksi kylmähallit, - varastot, - rekat ja -kontit: COVID-19 vainajien säilytyksessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että vainajanesteitä tai -eritteitä ei pääse valumaan vainajan säilyttämiseen käytetyn arkun tai pussin ulkopuolelle.
- Kaikissa vainajan säilytystiloissa ja ratkaisuissa on tilakohtaisesti otettava huomioon, että kylmäkapasiteetti riittää säilyttämiseen eikä toiminnasta aiheudu terveyshaittaa.

Kaikkia vainajia tulee kohdella kunnioittaen. Lähtökohtaisesti vainajia ei tule pinota päällekkäin. Vainajien säilyttäminen päällekkäin pusseissa tai olosuhteissa, joissa kuolemanjälkeiset muutokset etenevät nopeasti, lisää riskiä sille, että vainajan eritteitä joutuu ympäristöön.

VAINAJAN KULJETUS SÄILYTYSTILAAN / KAPPELIIN

Terveydensuojeluasetuksen 41 §:n mukaan *ruumiin kuljettaminen on sallittua vain siihen tarkoitukseen varatussa kulkuneuvossa.*

Ruumiin kuljetuksen yhteydessä kulkuneuvoa ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen.

Ruumista kuljettava ajoneuvo on käsiteltävä normaaliolojen puhdistus- ja desinfiointiohjeiden mukaisesti.

ULKOMAILTA TULEVAT TAI ULKOMAILLE LÄHTEVÄT VAINAJAT

Noudatetaan sopimusta ruumiiden siirtämistä (VnA 13/1989).

VAINAJAN HAUTAAMINEN

Terveydensuojeluasetuksen 40 §:n mukaan *vainajan ruumis on haudattava viivytyksettä asianmukaisessa arkussa tai vastaavassa taikka tuhkattava krematoriossa.*

Vainajat, joilla on todettu tai joilla epäillään olleen COVID-19, voidaan haudata tai tuhkata tavanomaiseen tapaan viivytyksettä. COVID-19-epidemian aikana vainajat tulisi haudata 3 viikon sisällä siitä, kun hautauslupa on annettu.

JAKELU

Kuntien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet
Aluehallintovirastot
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
Suomen evankelis-luterilainen kirkko, Kirkkohallitus
Suomen ortodoksinen kirkko, Kirkollishallitus
Suomen Hautaustoiminnan keskusliitto ry
Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry
Suomen Yrittäjät
Ahvenanmaan maakuntahallitus

KUMOTTU